

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364”(477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

<i>Сомок Данійл Миколайович</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДДАЛЕНОЇ БІОМЕТРИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	248
<i>Халаїм Діана Сергіївна,</i> ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ ІНФЛЯЦІЙНИХ ВТРАТ ТА 3% РІЧНИХ ЗА КРЕДИТНИМИ ДОГОВОРАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ БАЛАНС МІЖ ІНТЕРЕСАМИ КРЕДИТОРА І БОРЖНИКА	251
<i>Цупенкова Анна Олександрівна</i> СПАДКУВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	254

НА ПОЧАТКУ НАУКОВОГО ШЛЯХУ

ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

<i>Балик Анна Вікторівна, Іскра Єлизавета Сергіївна</i> ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ ПРИ ВИКОНАННІ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	258
<i>Волошенюк Олександра Юріївна,</i> ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У БІЗНЕСІ ЧЕРЕЗ ІНСТИТУТ БІСНЕС-ОМБУДСМЕНА	262
<i>Горбик Дарина Віталіївна,</i> ТИПОВІ АРБІТРАЖІ УГОДИ, ЇХ ПРАВОВА ПРИРОДА.....	266
<i>Довгонос Іванна Юріївна, Ткаченко Владислав Артемович</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	270
<i>Кушнір Олександр Олександрович,</i> ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	274
<i>Лукашова Яна Валентинівна,</i> ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	277
<i>Родрігес Лілія Фаб'янівна,</i> РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕСУ.....	281
<i>Соловей Анна Олегівна, Решетило Яна Сергіївна,</i> КОМБІНОВАНІ ПРОЦЕДУРИ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ	283
<i>Халаїм Діана Сергіївна,</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТИМУЛЮВАННЯ БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ЦЕНТРИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА «ДІЯ. БІЗНЕС»	287

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Впровадження способів альтернативного вирішення правових спорів (adr-alternative dispute resolution). *Міжнародне приватне право: розвиток і гармонізація*. 2010. С. 165-169.
2. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навч. посіб. / О. Б. Верба-Сидор, У. Б. Воробель, Н. М. Грабар, А. О. Дутко, Ю. М. Юркевич; за ред. О. Б. Верби-Сидор. – Львів : Львів. держ. у-т внутрішніх справ, 2021. – 416 с.
3. Кирдан Б. В. Деякі аспекти альтернативного вирішення спорів (конфліктів) в Україні. Some aspects of alternative dispute (conflicts) resolution. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. № 1. С. 35-40.
4. Комбіновані процедури медіації та арбітражу у вирішенні міжнародних комерційних спорів. URL : <https://law.chnu.edu.ua/kombinovani-protsedury-mediatsii-ta-arbitrazhu-u-vyrishenni-mizhnarodnykh-komertsiiynykh-sporiv/> (дата звернення: 10.11.2024).
5. Швецова Л. Альтернативні способи вирішення спорів. URL : <https://unba.org.ua/publications/print/8920-al-ternativni-sposobi-virishennya-sporiv.html> (дата звернення: 10.11.2024).
6. Вайцеховська О. Р., Федорук Н. С. Процедура медіації в міжнародних комерційних спорах: стадії та види. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 620-623.
7. Правила медіації Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України (ICAC). Додаток № 2. URL : https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Pravyla-mediatsiyi_UA.pdf (дата звернення: 10.11.2024).

Халаїм Діана Сергіївна,

*студентка 2 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: доцент, Гофман О. Р.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТИМУЛЮВАННЯ БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ЦЕНТРИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА «ДІЯ. БІЗНЕС»

В умовах сучасної економіки, яка характеризується швидкими змінами та зростаючою конкуренцією, підтримка підприємництва стає особливо актуальною, особливо в контексті війни в Україні. Конфлікт

вносить серйозні корективи в бізнес-середовище, ставлячи підприємців перед численними викликами, такими як нестабільність, брак ресурсів і зниження споживчого попиту. У цьому контексті Центри підтримки підприємництва «ДІЯ. Бізнес» виконують критично важливу роль, надаючи підприємцям необхідну допомогу для адаптації до нових реалій.

Проект «ДІЯ. Бізнес» є масштабним національним проектом із розвитку підприємництва та експорту, ініційованим Міністерством цифрової трансформації України у лютому 2020 року. З травня 2021 року проект реалізується Міністерством цифрової трансформації України спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту – державною установою, яка відповідає за розвиток та підтримку українського підприємництва на внутрішньому та зовнішніх ринках. Проект має дві складові: онлайн-портал та мережу центрів підтримки підприємців, що забезпечують доступ до необхідних ресурсів і знань.

Діяльність «ДІЯ. Бізнес» охоплює широкий спектр послуг – від консультацій до освітніх програм, які сприяють покращенню бізнес-стратегій. Вони допомагають підприємцям не лише вижити, але й знайти нові можливості для розвитку в умовах кризи. У даному дослідженні буде розглянуто окремі аспекти стимулювання бізнесу через ці центри, зокрема їх роль у формуванні сприятливого бізнес-середовища, вплив на інноваційний розвиток та створення нових робочих місць.

Проект «ДІЯ. Бізнес» є важливим елементом підтримки підприємництва в Україні, особливо в умовах війни, коли бізнес-середовище стикається з численними викликами. Незважаючи на його масштабний характер, ініційований Міністерством цифрової трансформації України у лютому 2020 року та реалізований спільно з Офісом з розвитку підприємництва та експорту, існують певні проблеми, що потребують вирішення.

Першим значним аспектом є обмежений доступ до інформації про послуги, які надаються Центрами підтримки підприємництва. Багато підприємців не мають достатньої інформації, що знижує ймовірність їх використання всіх доступних ресурсів. Для вирішення цієї проблеми доцільно розширити маркетингові кампанії та активніше використовувати соціальні мережі, щоб підвищити обізнаність про Центри та їхні послуги. Організація вебінарів та інформаційних сесій для підприємців також сприятиме покращенню ситуації.

Друге питання полягає в недостатній кваліфікації персоналу, який працює в деяких Центрах. Наявність фахівців з недостатньою підготовкою може суттєво знижувати якість наданих консультацій. Тому важливим кроком стане проведення навчальних програм для співробітників Центрів, залучаючи експертів у галузі бізнесу та економіки, що дозволить підвищити їхню кваліфікацію.

Третім аспектом є обмежений доступ підприємців до фінансування. Часто підприємці стикаються з труднощами в отриманні фінансової підтримки для своїх проєктів, що значно обмежує їхні можливості для розвитку. Для розв'язання цієї проблеми доцільно розробити партнерські програми з фінансовими установами, які б пропонували спрощені умови кредитування для підприємців, що звертаються до Центрів підтримки.

Четверте питання пов'язане з відсутністю належної інфраструктури. У деяких регіонах Центри можуть бути фізично віддаленими, що ускладнює доступ до їхніх послуг. Одним із можливих рішень є створення мобільних Центрів або запровадження дистанційних консультацій, щоб забезпечити підтримку підприємцям у віддалених районах.

Нарешті, невизначеність через війну є серйозною проблемою для підприємців, які стикаються з нестабільністю та постійними змінами в умовах ведення бізнесу. Впровадження програм кризового управління та надання консультацій з адаптації бізнес-моделей до нових умов стане важливим кроком у підтримці підприємців у цей складний час.

У 2023 році проєкт «ДІЯ. Бізнес» продовжив розвиватися в Україні, відкривши нові центри у Рівному та Луцьку. Зараз мережа працює в 11 містах України та у Варшаві, надаючи безкоштовні консультації на понад 60 тем, а також можливість орендувати простір для бізнес-подій. Протягом року реалізовано понад 2 500 освітніх івентів, у яких взяли участь більше 16 тисяч підприємців. Рівень задоволеності консультаціями склав 92,8%.

Проєкт також активно підтримує інтернаціоналізацію бізнесу: у 2023 році було реалізовано 14 Національних павільйонів на міжнародних виставках, що дозволило 129 українським компаніям укласти експортні контракти на суму 352,3 млн гривень. Завдяки фінансовій підтримці, 830 підприємців отримали 8,75 млн гривень для відновлення та розвитку свого бізнесу. У результаті 2023 року «ДІЯ. Бізнес»

забезпечив українським підприємцям нові можливості для зростання та розвитку на внутрішньому та міжнародному ринках.

Задля покращення та удосконалення роботи платформи «ДІЯ. Бізнес» через мережу центрів можна впровадити низку стратегічних ініціатив, спрямованих на підтримку та розвиток підприємництва в Україні.

Одним із напрямів є створення програми менторства для молодих підприємців. Ця ініціатива передбачає створення платформи, на якій досвідчені бізнесмени надаватимуть консультаційну та практичну допомогу новим підприємцям, допомагаючи їм приймати стратегічно важливі рішення. Завдяки такій підтримці молоді підприємці зможуть уникати типових помилок і розвивати свої підприємства на основі вже напрацьованого досвіду.

Також важливо впровадити програми цифрової трансформації для малого та середнього бізнесу. Така ініціатива може включати серію навчальних курсів і тренінгів з впровадження сучасних цифрових технологій, автоматизації бізнес-процесів та розвитку онлайн-продажів. Це дозволить українським підприємцям швидше адаптуватися до викликів сучасної ринкової економіки, підвищуючи їх конкурентоспроможність у цифрову епоху.

Ще одним важливим напрямом є експортна підтримка для місцевих виробників. Центри «ДІЯ. Бізнес» можуть стати ключовим майданчиком для надання консультацій з питань експорту, включаючи аналіз іноземних ринків, допомогу у відповідності продукції міжнародним стандартам та підготовку експортних стратегій. Це забезпечить доступ українських підприємців до нових ринків, зміцнюючи їх позиції на світовій арені.

Також центри «ДІЯ. Бізнес» можуть ініціювати створення інвестиційних платформ для залучення міжнародних інвесторів. Проведення міжнародних бізнес-форумів і виставок дозволить українським підприємцям презентувати свої проекти, залучати інвестиції та укладати стратегічні партнерства. Це значно розширить можливості для розвитку українського бізнесу та сприятиме інтеграції країни у світову економіку.

З огляду на вищезазначене, важливо підкреслити, що підтримка українського бізнесу є важливим складником відновлення економіки та розвитку країни загалом. Заступник Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан зазначила: «Підтримка

українського бізнесу – це важливий складник відновлення нашої економіки та розвитку країни загалом. А тому ми комплексно й системно підходимо до розбудови екосистеми підприємництва. Запускаємо зручні та якісні послуги для підприємців, розвиваємо відповідну інфраструктуру й поглиблюємо знання та навички бізнесу. Наше завдання – побудувати країну підприємців. Адже саме за сміливим бізнесом наше майбутнє». Таким чином, проект «ДІЯ. Бізнес» має потенціал значно сприяти розвитку підприємництва в Україні, але для його ефективності необхідно подолати існуючі виклики.

Отже, підсумовуючи усе вищезазначене, можна дійти до висновку, що підтримка, яку надає проект «ДІЯ. Бізнес», є надзвичайно важливою для стимулювання розвитку українського бізнесу, особливо в умовах війни та економічної нестабільності. Безкоштовні консультації, освітні програми та доступ до фінансових ресурсів дозволяють підприємцям отримати необхідні знання та інструменти для адаптації і росту. Така підтримка не лише сприяє збереженню існуючих підприємств, але й стимулює створення нових бізнесів, що є критично важливим для відновлення економіки України та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міністерство цифрової трансформації України. (н.д.). Про проект. URL: <https://business.diia.gov.ua/about>
2. Міністерство цифрової трансформації України. (2024, 5 січня). Результати Дія.Бізнес у 2023 році: розвиток української підприємницької екосистеми в умовах війни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rezultaty-diiabiznes-u-2023-rotsi-rozvytok-ukrainskoi-pidpriemnytskoi-ekosystemy-v-umovakh-viiny>
3. Офіс з розвитку підприємництва та експорту. (н.д.). Річний звіт Офісу з розвитку підприємництва та експорту. URL: <https://cutt.ly/JwHgw7TF>